

שלוש קבוצות השתלטו על הקופות - בעזרתם הסבילה של בעלי בתי הקולנוע

מדוע אתה קונה מספר

במספר מספיק, ולא מוקדם יותר מאשר שעתים לפני תחילת ההצגה, היתה חופעת הספרות נעלמת מאליה.

הצעדים המשמיים שיש לנקוט בהם, כדי לחסל את המספרות:

- פתיחת שלש קופות בבית קולנוע בינוני, ולפחות ארבע בבית קולנוע גדול.
- חיטול כל משרדי המכירה המוקדמת של כרטיסי קולנוע, וריכוז כל כמות הכרטיסים בקופות עצמן.
- פתיחת כל הקופות רק שעתים לפני תחילת ההצגה, ומכירה רצופה עד להצגה עצמה.

"אני לא יכול לעשות כלום נגד הספרים", אמר ביאוש יוסף חיות, קופאי הקולנוע אוריון בתל-אביב, "אין לי כל אפשרות לזהות את פרצופי הספרים מבעד לסורג הקופה. כל מה שאני יכול לעשות הוא להקפיד על כך שלא אמכור יותר מארבעה כרטיסים לקונה, כשהסרט המוצג הוא טוב במיוחד. בספרים צריכה לטפל המשטרה".

אולם גם המשטרה היא חדלת אונים, כשכל התנאים האחרים מחוץ להתערבותה הם לטובת הספרים. כל זמן שבעלי בתי הקולנוע לא יחסלו את ההקלות שהם עצמם מעניקים לנגע ציבורי זה, אין כל סיכוי שהחופעה ששמה ספרות בכרטיסי קולנוע תיעלם מקופות הערים הגדולות.

ספר במקום קופה

מטרה היחידה העומדת בפניהם של בעלי בתי הקולנוע בישראל, היא לדאוג שכל מושבי האולם יהיו מלאים בכל הצגה. לשם כך הם מוכנים לעשות הכל, אפילו אם מעשים אלה יהיו כרוכים בתמיכה בספרים, בניגוד לאינטרסים של קהל הי לקוחות.

אין ספק שמשרדי הכרטיסים הרבים, בכל קרן רחוב בתל-אביב, משרתים היטב מטרה זו. המשרדים מוסיפים כמה מאות פרוטה על מחיר הכרטיס, מבטיחים לדיירי השכור גות הסמוכות למשרד שירות-הזמנות טלפוני, מוכרים בדרך כלל כמעט את כל מלאי הי כרטיסים שברשותם.

קצין העיר, קצין התרבות של המשטרה ועדי העובדים, פועלים בדרך דומה.

בקופה נשארים בדרך כלל הכרטיסים היקרים ביותר. מי שהחליט לבקר בבית הי קולנוע לאחר נעילת משרדי הכרטיסים, נאלץ לעמוד בתור צפוף ובלתי-נוח ליד הקופה היחידה הפתוחה בכל בית-קולנוע, לסכול מיחסו הבלתי-אדיב של הקופאי הנרגז, לעי זוב את המקום כשבכיסו הכרטיסים לשורה שאינה לו.

"לא מוצא את בעיניך, או לך מכאן", צעק קופאי עצבני על לקוח מסכן. הלכות הלך, אחריי באו אחרים שלא היו רגישים כל כך לחוסר-אדיבותו של אדם המקבל משי כורת כדי לשרתם.

הקופאי אינו אשם. ברוב המקרים הוא מוכר כרטיסים להצגה יומית ולשתי הצגות הערב כאחת. מי שניגש לקופה לפני תחילת ההצגה היומית נענה ב"עדיין לא מוכרים לראשונה", ועד שבע בערב יוכה המבקר בהצגה השנייה לתשובה הבלתי אדיבה: "אחר כך, עשכיו אני מוכר לראשונה".

יחס מקיף זה מוכר את יחסם של חנווני תקופה הקיצוב לקוחותיהם בעלי פנסים החלושים. יחס זה היה מוכן אם בישראל היה מספר בתי הקולנוע קטן מהצורך. אולם לאמיתו של דבר המצב הוא הפוך: בתל-אביב עצמה הולכים ומוקמים עתה תשעה בתי-קולנוע חדשים בשעה ששנים נפתחו כבר בחודש האחרון. ההיצע בענף בתי הי קולנוע החל לעלות על הביקוש. למרות זאת נשארו יחסי הגומלין בין בעל בית הקולנוע לצופי-לקוחותיו, בלתי מתאימים למצב החדש.

מספר צופי הקולנוע בישראל הוא, יחסית, הגבוה בעולם. אך עובדה זו אינה משתקפת כלל ועיקר בשירות הראשוני שבעלי בתי הקולנוע חייבים לספק ללקוחותיהם לטובתם הם: גישה ישירה לקופה, ללא תקלות. את מקום הקופאי תופס במקרה זה הור מעלתו הספר.

לד כזה מרוויח שתיים עד שלש לירות ליום. הספר נכנס לפעולה רק בערב ההצגה. הוא מבטיח את עצמו בעזרת כמה צעירים, המתמנים בפניות הבית וליד הקופה. מתפי קידם של הצעירים להזהיר את הספר, על-ידי שריקה או סימן מוסכם אחר. לעתים, כשנדמה לספרים שהמשטרה מתכוננת לעי רוח שריקה, מנהל הספר את עסקיו באחד ממסדרונות הבתים הסמוכים. הצעירים, הי עוזרים לו, מביאים אליו את הלקוחות. ספר ממוצע מרויח 10-15 ל"י לערב רגיל, 20-30 ל"י במוצאי-שבת. הכנסות אלה הן הכנסות נטו, לאחר תשלום דמי הטירחת לילדים הקונים. את הכסף מכניס הספר

הבחור שבמרכזו הוא המוכר. הוא היחיד סבין שלושת חברי הקבוצה שהציע כרטיסים לקהל. הבחור משמאלו עמד בתצפית מן הצד, במקרה שתופיע משטרה. הגבר מימין החזיק את מלאי הכרטיסים ורק כאשר המוכר היה זקוק לכרטיסים נוספים, היו השלושה נפגשים בחצר האחורית.

לכיסו, לאחר עבודה של חצי שעה בממוצע לפני כל הצגה. אין עליו מסי-הכנסה. "בדרך כלל אין שריקות של המשטרה. כשיש, אנחנו מסתדרים", התפאר ספר צעיר באוזני כתב העולם הזה.

לאמיתו של דבר, אין זה מדויק לומר שהמשטרה אינה עושה דבר. בתל-אביב, למשל, ממונה הסמל יונה סירקיס על חיר ליה למלחמה בספרות. אולם המחסור בכוח אדם וברכב מקשה על עבודת החוליה, שי אינה פועלת כסדרה. סירקיס הצליח אמנם להטיל את מוראו על כנופיות הספרים, אך התנאים האובייקטיביים מונעים ממנו את מילוי תפקידו כיאות.

בעלי בתי הקולנוע, לעומת זאת, אינם עושים מאומה לחיטול הספרות. עמידתם האדישה מן הצד יכולה להתפרש אפילו כשיתוף-פעולה עם כנופיות הצעירים, המוני עימם מהציבור את הביקור בקולנוע במחיריו המקוריים.

ק בדרך אחת ניתן לחסל את הספי סרות בכרטיסי הקולנוע בתל-אביב: קביעת אשנב-קופה במספר מספיק והפעלת בשעות הנכונות. תוצאות הקהירה שניהלו כתבי העולם הזה ליד בתי הקולנוע, בתורי הספרים, בין הקופאים ובמשרדי הכרטיסים, מעידות על כך שאילו היו קופות הקולנוע נפתחות

הקבוצה הראשונה היא קבוצת החתיקים. אלה הם אנשים מבוגרים, העוסקים בספרות מזה שנים רבות. הם מאוגדים היטב, שולטים בקטע שבין קולנוע אלנבי לקולנוע מוגרבי, מממנים בעצמם את עסקיהם ומבזבזים את כספם בדרך כלל במשחקי קלפים. פושעים-נידונים, אחרי שהשתחררו מבית-הסוהר, הם חברי הקבוצה השנייה. אלה הם לרוב גנבים או בעלי עבר פלילי אחרים, שאינם רוצים לחזור לחיי הפשע, בוחרים כפרנסה קלה, שגם היא מהווה אמנם עבירה על החוק אולם אינה נחשבת לפשע ממש. המשטרה לא מעוניינת שנחזור להיות פושעי-עם, הסביר אחד הספרים לכתב העולם

אתה קונה את הכרטיס. את המחיר הנוסף אתה נוקב על-חשבון העמידה בתור בשעות בלתי-אפשריות. המחיר הנקוב על גבי הי כרטיס, שהושג בקושי רב במשאומתן ארוך בין התאחדות בעלי בתי-הקולנוע לבין הממ"שלה (המרוויחה על הכרטיסים 3 מיליון ל"י לשנה) הוא לגביך תיאורטי בלבד. אולם בצאתך מן הקולנוע, מוטב שתשאל את עצמך: מי בכל זאת גרם לכך שאתה משלם לירות טובות ממשכורתך, כדי לקיים שכבה של ספרים? כדי לברר שלה זה, יצאה חולית-הקר של העולם הזה לבדוק את שורשי הבעיה, לראיין את הספרים, להפוך את אחד מהבריה לספר-דוממה. מסקנת החוליה: לספרים יש רק זוג אחד של הורים — בעלי בתי-הקולנוע בכבודם ובעצמם, שמתוך רשלנות ואדישות מוחלטת לתביעות הקהל, יצרו מצב שאין בו מנוס מן הספרות.

לאן הולכים הכרטיסים?

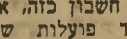
חת התקוות עליהן מתחייב להקפיד כל אורח הפונה בבקשת רשיון להקמת בית קולנוע בישראל, מורה שלכל 400 מושבים בערך, יש לבנות קופה אחת. התקנה היא תקנה והמהנדס הבונה את בית הקולנוע מקפיד עליה. אולם אחרי פתיחת הבית למבקרי, נשארות שתיים מתוך שלש קופות סגורות. מכירת הכרטיסים מתנהלת בקופה אחת בדרך כלל, בבתי קולנוע בני-גיים וקטנים; בשתי קופות, בבתי הקולנוע הגדולים.

את הקופות פותחים בעליהן בימי חול בשעה ארבע אחרי הצהריים. במשך שלוש השעות שנשארו עד תחילת ההצגה הראשונה, משתלשלת כנופית ספרים על התור, רוכשת כמעט את כל הכרטיסים הנולים והבינוניים.

לא כל הכרטיסים נמצאים מלכתחילה בקופת הקולנוע. משרדי הכרטיסים למכירה מוקדמת בתל-אביב מתחילים במכירת כרטיסים כבר בשעה 11 בבוקר, מרכיבים ב"קופותיהם 30 אחוז מכל כמות הכרטיסים של כל בית קולנוע. 15 אחוז מהכרטיסים מופנים לקופת קצין העיר, לחיילים בחופשה, ועשרה אחוזים למומיינים קבועים, לועדי פועלים ולמוסדות.

ועדי הפועלים והמוסדות מקבלים מדי יום כמות קבועה של כרטיסים, כדי להבטיח להבריהם אפשרות ביקור באחד מבתי הקולנוע או התיאטרון, אחת לשבוע. בצורה זו נפתרת כביכול הבעיה הנוצרת על-ידי בעלי בתי הקולנוע, הפותחים את קופותיהם בשעות הנוחות לספרים בלבד, לא לאנשי עבודה.

בקופה נשארים רק כ-45 אחוזים מכרטיסי כל הצגה. מאלה הולכים 25 אחוזים לכיסו הספרים. לאחר חשבון כזה, אין פלא בכך שבתל-אביב לבד פועלות שבע כנופיות ספרים: המלקות ביניהן את אזורי-הפעולה בהתאם לטרטים המוצגים בכל שבוע בעיר. בדרך כלל, מהחיים הספרים את הביקורת הממוצעת הנכונה ביותר לטיב הסרטים המוצגים. כל מי שמבחין בקבוצה גדולה של ספרים ליד אחד מבתי הקולנוע, יכול להסיק בנקל כי באותו יום מוצג באולם זה סרט שמישכתו היא למעלה מבינונית.

המשטרה אינה מוטיעה

ספרים שיטות עבודה משלהם. למרות איהתערבותה של המשטרה ב"עסקיהם, פרט לסריקות מקריות, הם מקי פידים על שיטות הסאה ובטחון בעבודה. השיטה המקובלת היא הפרדת הקניה והמי כירה. את הכרטיסים קונים בדרך כלל ילדים או ספרים צעירים. הם מקבלים כסף מהספר והופאות לכמות הכרטיסים שעליהם לקנות. הספר עצמו מחכה להם באחד מבתי הקופה הסמוכים, או באחת השכונות, מונה את הכסף והכרטיסים, משלם לילדים את שכרם.

פסרי תל-אביב, למרות מקצועם הי משותף, מתחלקים לשלוש קבוצות אופיי שונות, שמוצאן ועברן שונה.